

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Aikuislukioliitto ry pitää myönteisenä sitä, että hallituksen esityksessä aikuisten perusopetus on edelleen vahva kotoutumiskoulutuksen vaihtoehto. Aikuisten perusopetuksen omaehtoisen tuen rajaamisella alle 30-vuotiaisiin on perusteensa. Monet aikuisten perusopetuksen järjestäjät ovat itse rajanneet aloitusikä, koska on ilmeistä, että aikuisten perusopetus hyödyttää eniten 17-vuotiaita oppivelvollisia ja nuoria aikuisia. Heidän mahdollisuutensa opiskella aikuisten perusopetuksessa on syytä turvata vahvimmin.

Ikärajaus heikentää kuitenkin tosiasiallisesti yli 30-vuotiaiden heikosti koulutettujen mahdollisuutta vahvistaa perustaitojaan. Uudistus heikentää erityisesti maahanmuuttajanaisten mahdollisuutta opiskeluun ja työelämään, mikä on ristiriidassa hallitusohjelmankin tavoitteiden kanssa. Esim. opintotuella opiskelu, jos se tarkoittaa myös opintolainan nostamista, ei ole opiskelijan kannalta realistinen tai toivottava tapa rahoittaa elämistä tässä vaiheessa opintoja.

Heikosti lukevilla ja kirjoittavilla maahanmuuttajilla on yleensä myös heikot numeeriset ja matematiikan taidot. Heille suunnatussa kotoutumiskoulutuksessa pitää panostaa vahvasti myös matematiikan perustaitojen opettamiseen, jos tavoitteena on, että 30 vuotta täyttäneille heikosti koulutetuille opetetaan matemaattisia taitoja yhtä systemaattisesti kuin aikuisten perusopetuksessa. Näitä taitoja tarvitaan arkielämässä, työssä ja ammatillisten tutkintojen ja osatutkintojen suorittamisessa.

Yli 30-vuotiaiden osalta pyritään uudistuksessa nopeisiin työvoimapolitiittisiin ratkaisuihin ja sivistykselliset ja koulutuspoliittiset näkökulmat jäävät taka-alalle. Työvoimakelpoisuuskin edellyttää kuitenkin kielitaidon lisäksi ainakin jonkinlaista ammatillista koulutusta, jonka hankkiminen taas edellyttää riittäviä perustaitoja.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

-

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

-

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

-

Muut huomiot

Työssä käyvillä maahanmuuttajilla ei ole riittävästi mahdollisuuksia opiskella suomen kieltä työtehtävissä tarvittavalle tasolle. Suomen oppiminen on myös edellytys pysyvälle oleskeluluvalle ja kansalaisuudelle. Työssäkäyviä palvelee parhaiten riittävän laaja ja tarvittaessa etäopiskelun kautta tapahtuva valtakunnallinen suomen kielen tarjonta, josta he voivat valita työaikoihinsa ja omaan tavoitetasoonsa sopivat opinnot lähiopiskeluna tai etäopiskeluna. Työ- ja opiskeluperustaisesti maahan tulleiden suomen opetuksen rahoituksen turvaaminen tiukassakin valtiontaloudessa palvelee myös työnantajia ja elinkeinoelämää.

Kuntien ja työllisyysalueiden vastuu kotoutumiskoulutuksen järjestäjinä kasvaa edelleen hallituksen esityksen myötä. Eri kuntien ja alueiden mahdollisuus ja osaaminen järjestää tai kilpailuttaa kotoutumiskoulutusta vaihtelee, varsinkin kun rahoitusta leikataan. Aikuislukioilla on pitkä vahva ja osaaminen tässä tehtävässä, ja toivomme, että myös sitä hyödynnetään kunnissa ja työllisyysalueilla.

Ronimus Mauri
Aikuislukioliitto ry (Aikuislukioiden Rehtorit AiRe ry)